

Advies over de platformtekst derde rondetafelconferentie Nederlands tweede taal

Advies over de platformtekst derde rondetafelconferentie Nederlands tweede taal

1 Situering

Op 15 december 2008 vond de derde rondetafelconferentie Nederlands tweede taal (NT2) plaats. Een 250-tal experten op het vlak van NT2 discussieerden over een 50-tal voorstellen van beleidsaanbevelingen en van concrete acties. Die voorstellen kwamen tot stand tijdens voorafgaande debatrondes in een zestal voorbereidende werkgroepen binnen het Departement Onderwijs en Vorming.

Het resultaat van al die besprekingen werd gebundeld in de platformtekst derde rondetafelconferentie NT2. Deze platformtekst zal nog verder het voorwerp van debat uitmaken, maar geeft al een aantal duidelijke krijtlijnen aan over de verdere evolutie van het landschap NT2.

De afdeling Instellingen en Leerlingen secundair onderwijs en volwassenenonderwijs van het Departement onderwijs vroeg op 10 maart 2009 over deze platformtekst het advies van de Vlaamse Onderwijsraad, teneinde het verdere debat alvast te initiëren.

2 Totstandkoming van het advies

In opdracht van de Raad Levenslang en Levensbreed Leren bereidde de werkgroep Inburgering samen met de commissie Basiseducatie en de commissie Onderwijs voor Sociale Promotie dit advies voor, onder het voorzitterschap van mevr. Sophie Van der Avort (CVO Antwerpen-Zuid).

In de vermelde werkgroep en commissies zijn volgende partners vertegenwoordigd: de representatieve verenigingen van inrichtende machten en het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, het personeel, de directeurs, de cursisten, de centra voor basiseducatie, de centra voor volwassenenonderwijs, de universitaire talentcentra, de VDAB, Syntra-Vlaanderen, de Huizen van het Nederlands, het Forum van etnisch-culturele minderheden, het Vlaams Minderhedencentrum, de onthaalbureaus, de sociaal-economische organisaties, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs, de onderwijsinspectie, het kabinet en de administratie Onderwijs en Vorming en het kabinet en de administratie Inburgering.

De werkgroep vergaderde op 21 januari, 2 maart en 18 maart 2009.

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren brengt op 24 maart 2009 onderstaand advies met eenparigheid van stemmen uit, in aanwezigheid van 20 stemgerechtigde leden.

3 Advies

3.1 Wat voorafging

De Vlor bracht in juni 2008, op vraag van de minister van Onderwijs en Vorming, een advies uit over de uitvoering en de werkbaarheid van het afsprakenkader NT2 dat de Vlaamse Regering in 2007 had goedgekeurd¹. Tot dusver heeft de overheid het afsprakenkader NT2 van 2007 niet aangepast.

Eveneens in juni 2008 bezorgde de onderwijsinspectie aan de minister de resultaten van een onderzoek naar het rendement van het NT2-onderwijs in de Centra voor volwassenenonderwijs². De overheid stelde de rendementstudie aan de Vlor voor op 7 oktober 2008.

Naar aanleiding van de signalen die de minister van Onderwijs en vorming vanuit de Vlor en vanuit verschillende onderzoeken ontving, en ook omwille van de evoluties in de beleidsdomeinen Inburgering, Werk en Wonen, oordeelde de minister dat er nood is aan een nieuw richtinggevend beleidskader op vlak van Nederlands tweede taal voor de komende jaren. Vanuit deze vaststelling besliste de overheid om een derde rondetafelconferentie Nederlands tweede taal te organiseren.

De Vlor neemt er nota van dat de platformtekst van de derde rondetafelconferentie NT2 nog het voorwerp van verder debat zal uitmaken, en waardeert dat de minister via deze adviesvraag aan de Vlor de gelegenheid biedt het verdere debat alvast te initiëren.

3.2 Algemene bemerkingen

De raad stelt vast dat doorheen de platformtekst, er verschillende discussies zijn die elkaar doorkruisen. De raad wil met dit advies eerst en vooral een poging doen om de verschillende discussies uit elkaar te halen en helder te krijgen.

Er is eerst en vooral een discussie over het rendement en de kwaliteit van het NT2-aanbod van het volwassenenonderwijs. Een aantal beleidsaanbevelingen is erop gericht het rendement en de kwaliteit van het NT2-aanbod in het **volwassenenonderwijs** te verbeteren.

Binnen onderwijs verzorgen, naast de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs, ook de **universitaire talencentra** een aanbod NT2 voor volwassenen. Er loopt doorheen de platformtekst ook een discussie over de afstemming en doorstroming tussen de verschillende NT2-aanbieders binnen onderwijs. Een aantal beleidsaanbevelingen is erop gericht de maatschappelijke opdracht van de universitaire talencentra als aanbodverstrekker NT2 te verduidelijken, en de afstemming en doorstroming tussen de verschillende onderwijsverstrekkers te verbeteren.

Naast het onderwijs, verzorgt ook **VDAB** (en in zeer geringe mate ook Syntra³) een NT2-aanbod voor volwassenen, dit vanuit de doelstellingen van de eigen organisatie. Er loopt

¹ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over de uitvoering en de werkbaarheid van het afsprakenkader NT2 2007*. 24 juni 2008. Verder in de tekst kortweg 'Advies van juni 2008' genoemd.

² VLAAMS MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN VORMING – ONDERWIJSINSPECTIE, *Professioneel geprofileerd? Een rendementstudie van het NT2-aanbod binnen CVO met inbegrip van een evaluatie van de opleidingsprofielen*. Juni 2008. Verder in de tekst kortweg 'Rendementstudie' genoemd.

³ *Rendementstudie*, blz. 33.

doorheen de platformtekst ook een discussie over de aansluiting, de afstemming en de doorstroming tussen het NT2-aanbod van het volwassenenonderwijs en het NT2-aanbod van VDAB. Een aantal beleidsaanbevelingen zijn erop gericht deze aansluiting, afstemming en doorstroming te verbeteren.

Er tekent zich doorheen de platformtekst tenslotte ook een discussie af over de relatie tussen het NT2-onderwijs en de doelstellingen van **andere beleidsdomeinen** (inburgering, werk en wonen). Vanuit die andere beleidsdomeinen wordt het wenselijk geacht om – elk voor de doelgroep waarvoor dat beleidsdomein de eindverantwoordelijkheid draagt - ten aanzien van de aanbodverstrekkers NT2, een regiefunctie op te nemen. Enkele vragen die zich daarbij stellen zijn: wie is regisseur voor welke trajecten en voor welke doelgroepen? wat houdt die regiefunctie concreet in? welke garanties zijn er opdat de bevoegde regisseur zijn regiefunctie via het nodige overleg met alle belanghebbende actoren (spelers!) uitoefent? Een aantal beleidsaanbevelingen geven een aanzet van antwoord op dit soort vragen.

Zowel het onderwijs als VDAB en Syntra verzorgen, naast hun NT2-aanbod, ook nog **andere opleidingen**. Voor VDAB zijn dit beroepsopleidingen, voor Syntra zijn dit opleidingen gericht op zelfstandig ondernemerschap, voor het onderwijs zijn dit zowel opleidingen met een professionele finaliteit als opleidingen met een algemeen vormende finaliteit. Zowel onderwijs, als VDAB en Syntra wensen een zo optimaal mogelijke aansluiting, doorstroming en wisselwerking te bewerkstelligen tussen hun NT2-aanbod en hun andere opleidingen. Een aantal beleidsaanbevelingen zijn erop gericht die aansluiting en doorstroming bij de verschillende actoren te verbeteren.

Een rode draad doorheen de verschillende discussies is **communicatie**. Een aantal beleidsaanbevelingen zijn erop gericht de communicatie tussen de regisseurs onderling, tussen de regisseurs en de actoren, tussen de actoren onderling en de communicatie naar de burger toe, te verbeteren.

Communicatie alleen volstaat evenwel niet. Er moeten ook goede **afspraken** zijn tussen de verschillende regisseurs en actoren. Een aantal beleidsaanbevelingen zijn erop gericht het afsprakenkader NT2 te herschrijven.

De raad acht het aangewezen om de verschillende discussies uit elkaar te halen teneinde de knelpunten en de wenselijke evoluties terzake, helderder te krijgen. De raad beseft wel dat verschillende discussies ook aan elkaar zijn gelinkt en dat de uitkomst van de ene discussie ook gevolgen zal hebben voor andere discussies.

In de platformtekst worden in totaal niet minder dan 59 beleidsaanbevelingen geformuleerd. De raad meent dan ook dat een goede coördinatie van alle lopende en alle nog te nemen beleidsinitiatieven onontbeerlijk zal zijn ten aanzien van de NT2-aanbieders, maar evenzeer ten aanzien alle andere belanghebbende actoren en niet in het minst ten aanzien van elke niet-Nederlandstalige die in Vlaanderen of in Brussel Nederlands wil leren.

3.3 Het NT2-aanbod van het volwassenenonderwijs

Behoeftegericht en gedifferentieerd werken

De profielen en leerbehoeften van NT2-cursisten in het volwassenenonderwijs zijn zeer divers. In de rendementstudie deed de onderwijsinspectie een waardevolle poging om de profielen van de NT2-deelnemers in de centra voor volwassenenonderwijs in kaart te brengen.

De cursisten die in het volwassenenonderwijs NT2 volgen, doen dit vanuit de meest diverse perspectieven en met diverse leerbehoeftes⁴. Naast de verwachtingen van de cursisten zelf, formuleren ook andere actoren bepaalde verwachtingen ten aanzien van bepaalde doelgroepen. Dit gebeurt onder meer in het kader van het “aanklampend beleid” vanuit inburgering, werk en de sociale huurwetgeving.

De onderwijsoverheid heeft het voorbije decennium in het volwassenenonderwijs heel sterk aangestuurd op de gelijkgerichtheid van het onderwijsaanbod over de centra heen.

Een aantal beleidsaanbevelingen in de platformtekst zijn erop gericht de centra aan te moedigen om, in het algemeen, zo functioneel mogelijk in te spelen op de leerbehoeften van NT2-cursisten, en, specifiek voor die NT2-cursisten die in functie van inburgering, werk en/of wonen bepaalde engagementen inzake NT2 moeten kunnen bewijzen, maximaal rekening te houden met de verwachtingen vanuit inburgering, werk en/of wonen.

De raad vindt het wenselijk dat de centra hun NT2-aanbod kunnen profileren in functie van het perspectief en de leerbehoeften van cursisten. De raad vindt dit wenselijk voor *alle* NT2-cursisten, ook voor diegenen die niet door een aanklampend beleid worden gevat.

De nieuwe uitdaging voor zowel de onderwijsoverheid, de leerplanmakers als de leerkrachten bestaat erin om opnieuw een evenwicht te vinden tussen gelijkgerichtheid van opleidingsdoelen en behoeftegericht en gedifferentieerd werken op lokaal niveau en op klasniveau. De raad meent dat de twee invalshoeken perfect verzoenbaar zijn, op voorwaarde dat

- de opleidingsprofielen voldoende ruimte laten voor de leerplanmakers;
- de leerplannen voldoende ruimte laten voor de professionaliteit van de individuele leerkracht;
- de centra voldoende beleidsruimte hebben om zo flexibel mogelijk in te spelen op de leerbehoeften van de cursisten en/of de verwachtingen van de “regisseur” ingeval van een aanklampend beleid vanuit inburgering, werk of wonen (cf. infra).

De raad wijst er evenwel op dat een goede analyse van de vraagzijde in elke regio⁵ een noodzakelijke en voorafgaande voorwaarde is om het aanbod in elke regio op een aangepaste manier verder te profileren en te diversifiëren. Volgens de platformtekst wordt het uitvoeren van een regionale behoeftenanalyse de taak van de Huizen van het Nederlands. Om die behoeftenanalyse degelijk te kunnen uitvoeren, acht de raad het wenselijk dat Huizen van het Nederlands over een goed instrument kunnen beschikken. Over de *uitgangspunten* van zo’n instrument moet volgens de raad een consensus op Vlaams niveau bestaan. De resultaten van die behoeftenanalyse zullen vervolgens in de verschillende consortia volwassenenonderwijs moeten besproken worden in functie van het maken van een opleidingsplan op consortiumniveau.

De raad stelt vast dat verschillende beleidsaanbevelingen in de platformtekst al een voorafname doen op de uitkomst van zo’n behoeftenanalyse. Dit is bijvoorbeeld het geval voor “zomeraanbod” (is er in alle regio’s nood aan zomeraanbod? voor welke doelgroepen is er nood aan zomeraanbod? hoe groot is die vraag in de verschillende regio’s? enz.). Eenzelfde bemerking kan gemaakt worden over “intensieve cursussen” (bijv. 24u per week), over “gecombineerd onderwijs”, over weekendaanbod, enz.

⁴ Rendementstudie, blz. 45-48.

⁵ Of met “regio” consortiumregio dan wel regio van het Huis van het Nederlands wordt bedoeld, is niet duidelijk. Zie ook verder onder punt 3.11.

De raad merkt nog op dat zo'n behoeftenanalyse pas zin heeft indien de overheid ook bereid is de eventuele budgettaire consequenties van een grotere diversifiëring van het aanbod onder ogen te zien. Er zal m.a.w. moeten nagegaan worden in welke mate dit haalbaar zal zijn in elke regio.

De opleidingsprofielen

Heel wat beleidsaanbevelingen hebben betrekking op de opleidingsprofielen. De raad wijst erop dat een eventuele herwerking van de opleidingsprofielen het voorwerp uitmaakt van verder overleg met en binnen de decretale stuurgroep. De stuurgroep kan aan het departement aangepaste voorstellen van opleidingsprofielen ter goedkeuring voorleggen; het decreet volwassenenonderwijs bepaalt dat de Vlor over de voorstellen van opleidingsprofielen een advies uitbrengt.

De evaluatiepraktijk in de centra

De raad vindt de vaststellingen van de inspectie over de evaluatiepraktijk in de centra⁶ voor de CVO's bijzonder pijnlijk; deze vaststellingen vereisen volgens de raad zonder meer de nodige begeleidings- en ondersteuningsmaatregelen.

De raad onderschrijft de voorgestelde beleidsaanbevelingen⁷, maar vraagt zich af welke "externe organisatie" de overheid voor ogen heeft voor de ontwikkeling van een meta-instrument.

Professionalisering

De raad vindt het goed dat in de beleidsaanbevelingen die betrekking hebben op professionalisering⁸, aandacht is voor zowel beginnende als gevorderde NT2-leerkrachten, alsook voor administratieve medewerkers, directies, NT2-coördinatoren, en vakleerkrachten van beroepsopleidingen.

De raad vindt het ook goed dat bij de organisatie van netwerkdagen een beroep kan gedaan worden op andere actoren die beschikken over de nodige deskundigheid.

De raad vraagt dat ook de deelname aan de bedoelde netwerkdagen breed kan worden ingevuld.

3.4 Het NT2-aanbod van de universitaire talencentra

De platformtekst formuleert een aantal verwachtingen ten aanzien van de universitaire talencentra. Die verwachtingen zijn niet eenduidig geformuleerd. In sommige beleidsaanbevelingen beperkt de platformtekst de taakstelling van de UTC van overheidswege tot het verzorgen van een NT2-aanbod op niveau A1 voor *hooggeschoolde inburgeraars met een educatief perspectief*⁹. In andere beleidsaanbevelingen lijkt de platformtekst aan de UTC voor het A1-niveau ook een taak toe te wijzen voor *hooggeschoolde kandidaat-cursisten met een professioneel perspectief*¹⁰ en voor hooggeschoolde anderstalige cursisten tout court en dit voor alle NT2-niveaus *in die*

⁶ Platformtekst blz. 36-37.

⁷ Platformtekst, blz. 38-39.

⁸ Platformtekst, blz. 26-29.

⁹ Platformtekst, blz. 51.

¹⁰ Platformtekst, blz. 30-31.

*provincies waar de CVO geen zeer intensief en kortlopend opleidingsaanbod NT2 inrichten*¹¹.

De overheid geeft aan dat zij de UTC voor die cursisten in de toekomst enkel wenst te subsidiëren (te *blijven* subsidiëren, in het geval van het primaire inburgeringstraject) op voorwaarde dat:

- dat de UTC's de afspraken gemaakt in het afsprakenkader NT2 volledig onderschrijven,
- dat de UTC's de studiebewijzen uitgereikt door de andere onderwijsverstrekkers (*in casu* door de CVO) erkennen in het kader van vrijstellingen,
- dat de UTC's de eigen opleidingenstructuur afstemmen op het ERK.

In afwachting van een definitief standpunt van de UTC's¹², verwijst de raad naar het advies dat hij in juni 2008 terzake formuleerde¹³.

3.5 Het NT2-aanbod van VDAB

Naast het onderwijs, verzorgt ook VDAB (en in zeer geringe mate ook Syntra) een NT2-aanbod voor volwassenen, dit vanuit de doelstellingen van de eigen organisatie.

De raad onderschrijft de beleidsaanbeveling om alle NT2-opleidingen en bijhorende studiebewijzen van de diverse publieke opleidingsverstrekkers in te schalen op basis van het ERK.

Hoe dan ook is een kwaliteitsvolle evaluatie bij elk van de partners een noodzakelijke voorwaarde om het wederzijds vertrouwen tussen de verschillende aanbodverstrekkers NT2 te verbeteren.

Wat de aansluitingsproblematiek in de praktijk betreft, verwijst de raad naar zijn advies van juni 2008¹⁴. In dit verband wenst de raad nog op te merken dat bij de doorstroom van CVO/CBE naar VDAB in 90 à 95% van de gevallen, de doorstroom wél succesvol is.

De raad meent dat de platformtekst te weinig aandacht besteedt aan de opportuniteiten van nevenschakeling van trajecten aangeboden door verschillende actoren. De raad denkt dat er ook afspraken wenselijk zijn tussen de publieke opleidingsverstrekkers en de onderwijsverstrekkers waarbij de partners er zich toe engageren de organisatie van nevenschakeling van trajecten te bevorderen. De raad is van oordeel dat – ook na de fase inburgering of inwerking – de cursist alle baat heeft bij een verderzetting van zijn NT2-opleiding in het volwassenenonderwijs, en dat de maatschappij er alle belang bij heeft dat elke anderstalige een zo hoog mogelijk beheersingsniveau Nederlands bereikt.

¹¹ Platformtekst, blz. 51.

¹² Op de vergadering van de werkgroep Inburgering van 18 maart was er geen vertegenwoordiging van de UTC's aanwezig; de UTC's lieten weten dat zij op vrijdag 20/03 in onderling overleg hun standpunt zouden bepalen en dit standpunt aan de Vlor bezorgen. Tot dusver ontving de raad vanwege de UTC's hierover geen verdere informatie.

¹³ Advies van 24 juni 2008. Blz. 2 en blz. 5-6.

¹⁴ Advies van 24 juni 2008. Blz. 4-5.

3.6 De verwachtingen van andere beleidsdomeinen ten aanzien van het NT2-aanbod

De Vlaamse overheid voerde de laatste jaren een doelgericht activeringsbeleid inzake Nederlands tweede taal, en dit vanuit verschillende beleidsdomeinen. De aanbod-verstrekkers NT2 worden geconfronteerd met een aantal specifieke verwachtingen vanuit die verschillende beleidsdomeinen. Voor de onderwijsverstrekkers NT2 zijn dit soms andere of bijkomende verwachtingen dan de eisen die vanuit Onderwijs en Vorming zelf worden gesteld.

Voor de onderwijsverstrekkers is het niet altijd duidelijk welke cursisten gevat worden door welke verplichtingen. De raad stelt vast dat daar op het veld heel wat verwarring over is en onderschrijft alleszins de beleidsaanbeveling om naar de verschillende doelgroepen toe een duidelijke communicatie te voeren. Een heldere brochure zou volgens de raad alvast een goede aanzet zijn¹⁵.

Vanuit de beleidsdomeinen Inburgering, Werk en Wonen wordt het ook wenselijk geacht om – elk voor de doelgroep waarvoor dat beleidsdomein de eindverantwoordelijkheid draagt – ten aanzien van de aanbodverstrekkers NT2, een regisseur aan te duiden.

De raad vindt het goed dat er duidelijke afspraken komen over de regie van de verschillende trajecten die in het kader van een of andere vorm van aanklampend beleid (inburgering, werk, wonen) worden voorgeschreven.

De raad stelt vast dat rond die regiefunctie, bij de aanbodverstrekkers NT2 nog veel vragen leven. Wie is regisseur voor welke trajecten en voor welke doelgroepen? Wat houdt die regiefunctie concreet in? Sommige regisseurs zijn tegelijk regisseur en aanbodverstrekker. Welke garanties zijn er opdat de aangeduide regisseur alle actoren als evenwaardige partners behandelt en dat hij zijn regiefunctie via het nodige overleg met alle belanghebbende actoren uitoefent?

De raad pleit ervoor dat de bevoegde regisseur met alle betrokken actoren én met de klant zelf, zou overleggen over de verschillende criteria die bij een trajectbepaling aan de orde zijn (scholingsgraad, leervermogen, intensiteit, beschikbaarheid van de cursist, randvoorwaarden, beschikbare plaatsen,...).

Een goed afsprakenkader, aangevuld met raamakkoorden, zoals de platformtekst voorstelt, zijn volgens de raad noodzakelijke instrumenten voor het welbevinden van actoren (“acteurs”) en regisseurs.

De raad meent op basis van de platformtekst voor NT2 volgende regisseurs te herkennen:

- de onthaalbureaus, voor de doelgroep verplichte en rechthebbende inburgeraars (diegenen die een inburgeringscontract ondertekend hebben) en voor de duur van het primaire inburgeringstraject;
- de VDAB, in het Vlaams Gewest¹⁶, voor de doelgroep niet-werkende werkzoekenden in het kader van een erkend traject naar werk waarvan Nederlands een onderdeel vormt
- de Huizen van het Nederlands,

¹⁵ Platformtekst, blz. 44.

¹⁶ Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is Actiris arbeidsmarktbemiddelaar – zie ook verder onder punt 3.11.

- voor de doelgroep die gevat is door de taalbereidheidsvoorwaarde in het kader van de sociale huurwetgeving en
- voor de coördinatie van de intake, testing en doorverwijzing van alle kandidaat-cursisten NT2 die niet over een studiebewijs NT2 beschikken;
- de onderwijsverstrekkers zelf, voor alle andere cursisten, rekening houdend met eventuele regelgeving terzake.

De raad vraagt zich af of het voor een aanbodverstrekker altijd haalbaar zal zijn om met alle wensen van alle regisseurs rekening te houden (zie ook hoger bij het punt “behoeftegericht en gedifferentieerd werken”).

De raad wijst er tenslotte op dat een cursist zich ten allen tijde bij de onderwijsverstrekker van zijn keuze kan inschrijven zonder dat dit negatieve consequenties kan hebben voor de financierbaarheid/ subsidieerbaarheid van die onderwijsverstrekker (rekening houdend uiteraard met de decretale bepalingen terzake); dit dient los gezien te worden van de eventuele consequenties (sancties,...) die er, voor cursisten die gevat zijn door een of andere vorm van aanklappend beleid (inburgering, werk of sociale wooncode), vanuit dat aanklappend beleid kunnen voortvloeien uit die keuze. De raad ondersteunt dan ook ten volle het beleidsvoornemen om van overheidswege een duidelijke communicatie te voeren naar de verschillende doelgroepen toe (zie ook hoger).

3.7 Het NT2-aanbod in relatie tot andere opleidingen

Diverse onderzoeken wijzen uit dat er zowel in de Syntra als in de onderwijsinstellingen, weinig NT2-cursisten doorstromen naar andere opleidingen (beroepsopleidingen, opleidingen gericht op zelfstandig ondernemerschap, algemeen vormende opleidingen, enz.).

De platformtekst bevat een aantal aanbevelingen om die doorstroming te verbeteren. Zo wordt voorgesteld om de Syntra-opleidingen te screenen op het vereiste taalniveau dat verondersteld wordt om met succes te kunnen deelnemen. De raad meent dat een gelijkaardige aanbeveling wenselijk zou zijn voor de beroepsopleidingen die het volwassenenonderwijs aanbiedt (secundair volwassenenonderwijs zowel als hoger beroepsonderwijs). Zo’n screening kan geenszins tot doel hebben om een bijkomende instapvereiste op te leggen, maar net om de opleidingen van het VO toegankelijker te maken voor mensen met een beperkte voorkennis NT2. De raad is er zich van bewust dat zo’n screening allerm minst een eenvoudige operatie is, en dat ze bovendien best in gezamenlijk overleg en op niveau van de opleiding gebeurt (dit om een gelijke behandeling van cursisten per centrum en/of per regio te blijven garanderen).

Om de doorstroming naar andere opleidingen binnen het volwassenenonderwijs te verbeteren, herinnert de raad ook aan zijn pleidooi voor taalcoaches¹⁷.

3.8 Communicatie

Een goede communicatie en goede communicatiestructuren zijn volgens de raad de kritische succesfactor bij uitstek in heel het NT2-beleid.

¹⁷ Advies van 24 juni 2008, blz. 7.

Eén van de beleidsaanbevelingen bestaat erin om de kruispuntbank inburgering (KBI) verder uit te bouwen tot een centrale databank waar verschillende belanghebbende organisaties – mits het noodzakelijke wettelijk kader en mits inachtneming van de privacywetgeving – gegevens m.b.t. de NT2-cursisten kunnen uitwisselen. Bij deze beleidsaanbeveling wenst de raad toch enig voorbehoud te formuleren. De raad kan aanvaarden dat de KBI fungeert als centrale databank voor die cursisten die gevat worden door één of andere vorm van aanklappend beleid, omdat die cursisten vanuit dat beleid specifieke opvolging vereisen bovenop de opvolging waarvoor de onderwijsverstrekkers zelf instaan in het kader van de onderwijswetgeving en/of in het kader van de eigen visie van het centrum. De raad vindt het evenwel niet wenselijk dat de KBI zou evolueren naar een centrale databank van gegevens over alle NT2-cursisten.

Wat taalpromotie betreft, stelt de platformtekst volgens de raad terecht dat taalpromotie de verantwoordelijkheid is van iedereen in de samenleving. De raad vraagt dat de overheid sensibiliseringsinitiatieven zou ondersteunen.

Hoewel de opsomming van de middenveldorganisaties die kunnen bijdragen tot het stimuleren van het Nederlands, in de platformtekst uitdrukkelijk niet-limitatief is¹⁸, stelt de raad voor om toch Syntra en Syntra-Vlaanderen te vermelden bij “voor werk”, en de zelforganisaties bij “voor cultuur”.

De raad onderschrijft de beleidsaanbeveling om ondersteuning te bieden aan de aanbodverstrekkers, maar ook aan gemeenten, OCMW's, sociale verhuurkantoren¹⁹. De raad vraagt zich af waarom die ondersteuning beperkt zou worden tot alle vormen van schriftelijke communicatie. Training van mondelinge communicatie is minstens even belangrijk.

3.9 Verwachtingen vanuit onderwijs naar andere beleidsdomeinen

De platformtekst besteedt heel veel aandacht aan de verwachtingen die andere beleidsdomeinen ten aanzien van het NT2-onderwijs hebben.

De raad merkt op dat ook de onderwijsverstrekkers bepaalde verwachtingen hebben naar de andere beleidsdomeinen toe, en stipt er hieronder enkele aan.

Kwetsbare doelgroepen

De raad pleit ervoor om voor analfabeten en voor mensen met een zeer geringe scholingsgraad en/of leerstoornissen, de eventuele sancties die voortvloeien uit de verschillende vormen van ‘aanklappend beleid’ met de nodige voorzichtigheid te hanteren. De raad is bereid om verder mee te denken over zinvolle alternatieven.

De raad denkt daarbij in eerste instantie aan de Alfa-NT2-cursisten. Voor hen omvat het Alfa-NT2-traject om het niveau A1 te bereiken in totaal 600 lestijden. De raad benadrukt dat Alfa-NT2-cursisten, net zoals alle andere anderstalige cursisten, alle kansen moeten krijgen om dit basisniveau te behalen. De raad vraagt om te overwegen om sancties voor niet-regelmatige deelname wel te beperken tot bijvoorbeeld de eerste 240 lestijden.

¹⁸ Platformtekst, blz. 44

¹⁹ Platformtekst, blz. 45

Duurzame taalverwerving binnen werk

Wat duurzame taalverwerving binnen werk betreft, vindt de raad dat in de beleidsaanbevelingen van de platformtekst, de oplossingen teveel worden gezocht binnen het reguliere onderwijsaanbod; de raad mist hier bijv. de mogelijkheid om taalcoaches in te zetten en verwijst hiervoor ook naar zijn advies van juni 2008²⁰.

De raad vindt ook dat meer de nadruk moet gelegd worden op wat de werkgever zelf kan doen aangaande taalsensibilisatie.

De raad merkt tenslotte nog op dat werkgevers / ondernemers zélf ook een taalprobleem kunnen hebben: ook voor hen zijn maatregelen nodig.

Nevenschakeling

Voor de verwachtingen van de onderwijsverstrekkers inzake nevenschakeling, verwijst de raad naar punt 3.5 hierboven.

Net zoals de andere actoren vragen naar meer flexibiliteit vanwege de onderwijsverstrekkers, vragen ook de onderwijsverstrekkers de nodige flexibiliteit van andere actoren.

Overleg

De raad vindt het essentieel dat alle initiatieven die vanuit andere beleidsdomeinen ten aanzien van Onderwijs en Vorming worden genomen, vooraf worden overlegd met de onderwijspartners. De Vlor is hiervoor het geschikte platform.

3.10 Afsprakenkader NT2 en raamakkoorden

Met betrekking tot de beleidsaanbevelingen over een nieuw afsprakenkader NT2²¹ vraagt de raad zich af wat bedoeld wordt met “een nieuwe overlegstructuur”. Is de Vlor niet de overlegstructuur bij uitstek als het om het afsprakenkader gaat?

De raad is van oordeel dat het uitklaren van de verschillende discussies die hierboven in het advies zijn beschreven, een noodzakelijke en voorafgaande voorwaarde is om het overleg over een nieuw afsprakenkader NT2 te kunnen aanvangen.

3.11 Overige bemerkingen

Regio

Doorheen de platformtekst en de verschillende beleidsaanbevelingen wordt vaak de term “regio” gebruikt: het is niet duidelijk welke regio-afbakening precies wordt bedoeld: werkingsgebied consortium? regio Huis van het Nederlands? provincie? De raad vraagt om het begrip regio telkens duidelijk te specificeren.

Brussel

De raad vraagt de nodige aandacht voor de specifieke context van het NT2-onderwijs in Brussel en stipt hierbij enkele punten aan.

Vooreerst dient opgemerkt dat in Brussel er nooit sprake kan zijn van een “verplichting” om Nederlands te leren, vanuit welk beleidsdomein dan ook.

²⁰ Advies van 24 juni 2008. Blz. 7

²¹ Platformtekst, blz. 46-49

Voor het luik taalstrategie naar werk, zal het voor Brussel niet VDAB zijn die instaat voor de arbeidsmarktregie, maar Actiris, de vroegere BGDA.

Bibliografie

De raad had graag een correctie aangebracht aan volgende referentie van het artikel in de literatuurlijst van de platformtekst NT2:

GEETS, J., LEVRAU, F., STEVERLYNCK, C. (in druk). *Op weg naar leerbehoeftegericht NT2-aanbod van de anderstaligen in Vlaanderen*. In: VANDENBROUCK, B. (red), *Geen volk zonder taal*, Antwerpen.

3.12 Conclusie

De raad herkent in de beleidsambities die in de platformtekst tot uiting komen de vele maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van het NT2-onderwijs. De raad vindt dat de visie van de onderwijspartners in het verdere debat een centrale plaats moet behouden.

Monique De Ridder
secretaris

Gunther Degroote
voorzitter